

ПРОГРАМА ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ

**на активностите на EVN Македонија АД,
Скопје за обезбедување на објективност и
транспарентност и спречување на
дискриминаторско однесување при вршење
на дејност дистрибуција на електрична
енергија**

Скопје, 2014 година

СОДРЖИНА

1	Вовед.....	3
1.1	Законски основ за донесување на Програмата.....	3
1.2	Цели на Програмата.....	3
1.3	Примена на Програмата.....	3
2	Внатрешни процеси.....	4
3	Мерки за спречување на дискриминаторско однесување.....	4
4	Раздвојување на дејностите на ЕВН Македонија.....	6
4.1	Правно раздвојување.....	6
4.2	Функционално раздвојување.....	6
4.3	Менаџерско раздвојување.....	8
4.4	Финансиско и сметководствено раздвојување.....	8
4.5	Информационо раздвојување.....	8
5	Антикорупција.....	9
6	Имплементација на Програмата.....	10
7	Влегување во сила.....	10

1 Вовед

Програмата за усогласување на активностите на ЕВН Македонија АД, Скопје (во понатамошниот текст: ЕВН Македонија) за обезбедување на објективност, транспарентност и спречување на дискриминаторско однесување при вршење на дистрибуција на електрична енергија (во понатамошниот текст: Програма) има за цел да обезбеди еднаков и транспарентен пристап на сите учесници на пазарот на електрична енергија до услугите на операторот на дистрибутивниот систем на електрична енергија (во понатамошниот текст: ОДС). Со оваа Програма се предвидуваат мерки за спречување на дискриминаторно однесување, при што се обезбедуваат соодветни обврски за вработените на ЕВН Македонија,

1.1 Законски основ за донесување на Програмата

Оваа Програмата на ЕВН Македонија е донесена во согласност со член 78, став 3 од Законот за енергетика (Службен весник на Република Македонија бр. 16/11, 136/11, 79/13 и 164/13, 41/2014), според кој, ЕВН Македонија како ОДС, односно како носител на лиценца за дистрибуција на електрична енергија и лиценца за управување со дистрибутивниот систем е должна да изготви Програма за усогласеност со која ќе се обезбеди фер и еднакви услови за корисниците на дистрибутивната мрежа. Програмата ја одобрува Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија (во понатамошниот текст: РКЕ) пред истата да влезе во сила.

1.2 Цели на Програмата

Целта на оваа Програма е да обезбеди:

- сигурна, безбедна и квалитетна испорака на електрична енергија до/од корисниците на дистрибутивната мрежа, и
- спречување на дискриминаторско однесување, објективност и транспарентност во вршењето на јавна услуга дистрибуција на електрична енергија од страна на ОДС

1.3 Примена на Програмата

Оваа Програма се применува со цел за обезбедување на објективност, транспарентност и спречување на дискриминаторско однесување при вршењето на дејноста дистрибуција на електрична енергија од страна на ЕВН Македонија во улога на ОДС, при што кон неа ќе се придржуваат лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето на ЕВН Македонија и вработените на ЕВН Македонија.

Лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето на ЕВН Македонија, во согласност на оваа Програма се: Претседателот на Управен одбор, Заменикот на Претседателот на Управен одбор, Членот на Управен одбор, Прокуристите назначени од страна на друштвото, како и Раководители на централни оддели во делот за Мрежни функции како што се наведени во **Слика 1**. Организациона структура на ЕВН Македонија која е дадена подолу (во понатамошниот текст: Мрежни функции).

2 Внатрешни процеси

ЕВН Македонија ќе обезбеди внатрешните процеси на работење и организација да не создаваат повластена позиција на еден учесник на пазарот за сметка на останатите учесници. ЕВН Македонија ќе ги следи и ќе обезбедува еднаков третман на учесниците на пазарот на електрична енергија при следните активности/процеси:

- Контакти со корисници
- Инвестирање, управување и одржување на мрежа
- Пресметки/фактурирање
- Исклучување на корисници
- Отстранување на дефекти
- Промена на снабдувач
- Користење на мрежата
- Приклучување на дистрибутивниот систем
- Планирање
- Ограничување на прекумерно превземање на моќност
- Мерење и управување со податоци од мерни уреди

3 Мерки за спречување на дискриминаторско однесување

Со цел да обезбеди објективност, транспарентност и спречување на дискриминаторско однесување во исполнувањето на обврската за обезбедување на јавна услуга, ЕВН Македонија во функција на ОДС на територијата на Република Македонија ќе се придржува кон следното:

- ОДС е независен во вршењето на јавната услуга дистрибуција на електрична енергија.
- Користењето на дистрибутивната мрежа се врши согласно договор за користење на дистрибутивната мрежа одобрен од страна на РКЕ.
- ОДС во рамки на својот домен на работа ќе превзема мерки за отстранување на секаков вид на дискриминација на пазарот за електрична енергија.
- Ниеден учесник на пазарот нема да има повластена положба за сметка на друг учесник на пазарот на електрична енергија.
- Пристапот и приклучувањето на дистрибутивната мрежа се врши согласно законските и подзаконските акти кои се во сила.

- ОДС ќе обезбеди приоритет во пристапот на дистрибутивната мрежа на производствен капацитет од обновливи извори.
- Одбивањето на пристапот на дистрибутивната мрежа треба да е соодветно образложено со прецизно наведување на причините поради кои истото е направено.
- Се гарантира право на жалба по одлуките на ОДС до РКЕ. Пред поведување на жалбена постапка, ОДС ќе се обиде настанатите спорни прашања да ги реши на мирен начин.
- Одлуките донесени од страна на ОДС мора да бидат јасни, прецизни и детално образложени во рамки на законските рокови.
- Прекинувањето на испораката на електрична енергија се врши согласно законските и подзаконските акти кои се во сила.
- Одржувањето и надградбата на дистрибутивната мрежа се прави согласно годишните инвестициски планови одобрени од страна на РКЕ.
- Отстранувањето на дефектите во дистрибутивната мрежа на ОДС ќе го врши во најбрз можен рок имајќи ги во предвид временските услови, обемот на дефект, пристапноста до теренот и соработката со граѓаните и институциите.
- ОДС ќе ја извршува својата улога во процесот на промена на снабдувач на транспарентен и недискриминаторен начин, во согласност со законските и подзаконските акти кои се во сила.
- Се гарантира доверливост на деловните податоци и информации кои што ОДС ги добива од корисниците при вршењето на дејноста во согласност со закон.
- Се забранува злоупотреба на деловните тајни и информации кои што се добиени при вршење на дејноста заради стекнување на деловна корист, како и заради преземање на дискриминаторски дејствија во корист на трети лица. Обврската за обезбедување на доверливост на информациите не се однесува на:
 - информации кои што се достапни до јавноста,
 - информации за кои постои писмена согласност од лицето за кое се однесуваат информациите,
 - информации коишто носителот на лиценцата за вршење на енергетска дејност треба да ги обезбеди согласно со обврските утврдени во лиценцата, одлука на надлежен суд или на барање на државен орган и
 - информации коишто се неопходни за извршувањето на обврските утврдени во лиценцата за вршење на енергетска дејност
 - информации обелоденети при поднесување на пријава за кривично дело, прекршок или тужба поднесена за долг, надомест на штета, недозволување на пристап, стекнување без основ или по друг основ.

4 Раздвојување на дејностите на ЕВН Македонија

Со цел за обезбедување на целосно придржување кон начелата за објективност, транспарентност и спречување на дискриминаторско однесување, ЕВН Македонија има спроведено правно, функционално, менаџерско, финансиско и информационо раздвојување на ОДС.

4.1 Правно раздвојување

За реализација на обврската за правно раздвојување на ОДС, ЕВН Македонија има формирано одделни правни субјекти кои вршат производство на електрична енергија и снабдување со електрична енергија. Во тој контекст, производството на електрична енергија од 11 мали хидро електрични централи во сопственост на ЕВН Македонија го превзема ЕВН Македонија Електрани ДООЕЛ Скопје, додека ЕВН Македонија Електроснабдување ДООЕЛ Скопје се формираше за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија на потрошувачите на отворен пазар. Двете правни лица имаат добиено соодветни лиценци за вршење на енергетските дејности од страна на РКЕ

Именувањето и разрешувањето на управителите на носителите на лиценци за производство и снабдување со електрична енергија се врши од страна на содружникот по претходна согласност од надзорниот одбор согласно Статутот на Друштвото. Лицата кои се одговорни за управувањето и раководењето со ОДС не учествуваат во управувачките и раководните структури на новоформираните друштва за производство и снабдување со електрична енергија. Лицата кои се назначени како управители на новоформираните друштва за производство на електрична енергија и снабдување со електрична енергија не се вклучени во вршење на мрежни функции кои ги извршува ЕВН Македонија во улога на ОДС.

Одредени услуги кои не се директно поврзани со вршење на дејноста дистрибуција на електрична енергија и управување со дистрибутивниот систем може да се обезбедуваат и на трети лица или компании основани од страна на ЕВН Македонија по пат на договори за сервисни услуги. Оваа можност се однесува на услугите кои во Слика 1. Организационска структура на ЕВН Македонија која е дадена подолу, се означени како административни функции или енергетски функции, но во никој случај тоа не може да бидат услугите кои се опфатени со Мрежните функции во рамки на ЕВН Македонија.

На овој начин се обезбедува објективност, транспарентност и спречување на дискриминаторско однесување на вршењето на мрежните функции од страна на ЕВН Македонија во однос на сите учесници на пазарот за електрична енергија.

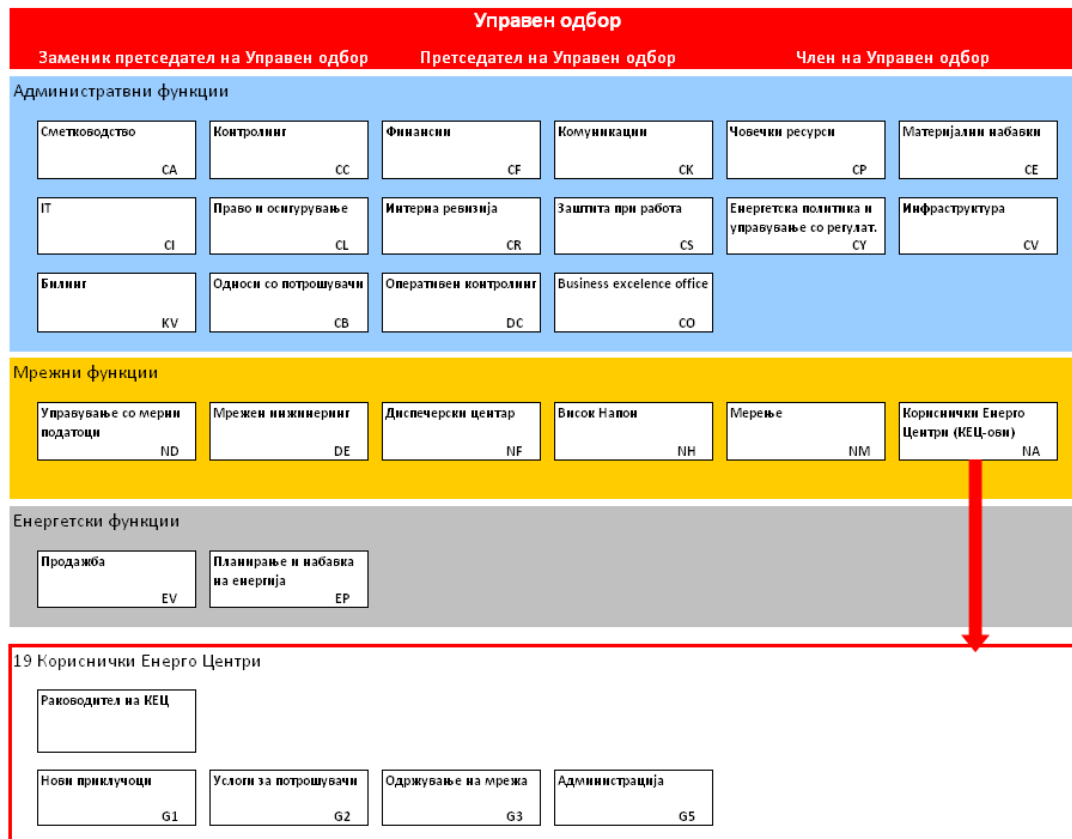
ЕВН Македонија, покрај вршењето на регулираната енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија, ќе продолжи да ги врши и регулираните енергетски дејности снабдување со електрична енергија во краен случај и снабдување на електрична енергија на тарифни потрошувачи, согласно лиценците за вршење на енергетски дејности кои ги поседува, издадени од страна на РКЕ.

4.2 Функционално раздвојување

Со цел да се обезбеди објективност, спречување на дискриминаторско однесување и транспарентност во вршењето на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија за сите учесници на пазарот на електрична енергија, ЕВН Македонија ќе обезбеди целосно функционално раздвојување на мрежните функции од останатите функции кои се извршуваат во рамки на компанијата.

Организациската структура на ЕВН Македонија со јасно разграничени функции кои ги вршат организационите единици во рамки на ЕВН Македонија е дадена во Слика 1:

Слика 1. Организациска структура на ЕВН Македонија



Лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето на ЕВН Македонија се единствени кои имаат влијание врз вршењето на Мрежните функции кои ги извршува ОДС. Не е дозволено било какво мешање на други лица во секојдневните активности при вршењето на Мрежните функции од страна на ОДС.

Сите комерцијални и оперативни одлуки во врска со управување, одржување и развој на дистрибутивниот систем се носат исклучиво од страна на Лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето на ЕВН Македонија, на недискриминарачки начин, без никакво влијание од страна на останатите учесници на пазарот на електрична енергија.

Сите одлуки поврзани со одобрување на средствата за функционирање на дистрибутивната мрежа, како и одржување и развој на истата се носат непосредно од страна на Управниот одбор на ЕВН Македонија, со напоменување дека одредени одлуки се подложни на одобрување од страна на Надзорниот одбор на ЕВН Македонија, при што се води сметка истите да бидат независни од влијанието на учесниците на пазарот за електрична енергија.

ЕВН Македонија треба да обезбеди одделен финансиски извештај за вршењето на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија.

4.3 Менаџерско раздвојување

Лицата одговорни за управување и раководење на ЕВН Македонија во смисол на оваа Програма:

- не можат да бидат именувани и да учествуваат во управувачките и раководните структури во правните субјекти кои се носители на лиценци за производство, пренос, трговија или снабдување со електрична енергија,
- се независни во нивната работа и одлучување,
- се независни од интересите на вертикално интегрираното претпријатие кон кое припаѓа операторот или интересите на поврзаното претпријатие при донесувањето на одлуките во врска со средствата неопходни за функционирање, одржување и развој на системот

4.4 Финансиско и сметководствено раздвојување

ЕВН Македонија има спроведено целосно финансиско раздвојување помеѓу енергетските дејности кои ги извршува врз основа на лиценците добиени од страна на РКЕ. Во тој контекст, во рамки на ЕВН Македонија се врши одвоено сметководство за секоја енергетска дејност одделно.

ЕВН Македонија води сметка за отстранување на вкрстеното субвенционирање, спречување на дистрозија на конкуренцијата и правилно алоцирање на трошоците поврзани со работењето на дистрибутивниот систем и вршење на дејноста снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи и снабдување со електрична енергија во краен случај. За таа цел, формирани се одделни трошковни и приходни центри за енергетските дејности, при што сите приходи и трошоци соодветно се алоцираат кон одделната дејност за која се однесуваат. Формираните приходни и трошковни центри за секоја од енергетските дејности се соодветно имплементирани во интегриран сметководствен систем (SAP).

По завршувањето на секоја деловна година, врз основ на одделната сметководствена евиденција, ЕВН Македонија изработува годишни финансиски извештаи кои се предмет на ревизија од страна на независен овластен ревизор. Ревидираните финансиски извештаи се доставуваат до РКЕ во согласност со обврските од издадените лиценци за енергетските дејности кои ги врши ЕВН Македонија.

ЕВН Македонија како единствен содружник во друштвата кои што се основани од негова страна ги одобрува сите набавки поголеми од една петтина од основната главнина на друштвата согласно Законот за трговски друштва.

4.5 Информациско раздвојување

ЕВН Македонија обезбедува целосно информациско раздвојување на енергетските дејности кои ги извршува, при што особено го има во предвид следното:

- ОДС ќе обезбеди собирање и обработка на податоците кои му се ставени на располагање во согласност со важечките законски и подзаконски акти кои се на сила.
- Сите комерцијално чувствителни информации за трети страни со кои располага, ОДС ќе ги третира како доверливи согласно важечките законски и подзаконски акти и истите

нема да ги разменува со други учесници на пазарот на електрична енергија. ОДС може да размени комерцијално чувствителна информација единствено со претходно одобрување од страната за која се однесува таа информација.

- ОДС ќе ги третира како комерцијално чувствителни информации оние информации кои се ставени на располагање од страна на учесник на пазарот на електрична енергија и притоа е назначено дека тие информации се комерцијално чувствителни или деловна тајна. Доколку не е прецизирано дека определена информација е комерцијално чувствителна, ОДС ќе ги третира како комерцијално чувствителни оние информации кои се однесуваат на финансиските и други услови поврзани со дејноста снабдување со електрична енергија, какви што се: информации за индивидуални договори за снабдување со електрична енергија, информации за однесувањето на учесниците на пазарот на електрична енергија во однос на плаќањата за извршените услуги кон ОДС и кон трети страни, итн.
- ОДС ќе обезбеди недискриминаторен пристап до сите податоци со кои располага а кои се од јавен карактер, под еднакви услови на сите учесници на пазарот на електрична енергија.
- ОДС во целост ќе ги почитува воспоставените правила за размена на податоци и информации кои се на сила. Тие правила треба да гарантираат пристап до јавните податоци со кои располага ОДС под еднакви услови, постапки, трошоци и квалитет, за сите учесници на пазарот на електрична енергија.
- Вработените кои извршуваат Мрежни функции и притоа имаат пристап до информации и податоци со комерцијално чувствителен карактер не смеат да учествуваат во други внатрешни активности во рамки на ЕВН Македонија каде тие податоци и информации можат да бидат искористени за стекнување на конкурентски предности во останатите дејности кои ги извршува ЕВН Македонија. Истовремено, вработените кои не извршуваат Мрежни функции во рамки на ЕВН Македонија не смеат да учествуваат во активности на извршување на Мрежни функции каде би можеле да се стекнат со информации и податоци кои би можеле да бидат искористени за стекнување на конкурентски предности во останатите дејности кои ги извршува ЕВН Македонија.

5 Антикорупција

Се забранува секаков вид на коруптивно однесување во рамките на ЕВН Македонија. ЕВН Македонија ќе презема мерки за спречување на коруптивно однесување. Секој вработен во ЕВН Македонија е должен, доколку воочи, да пријави коруптивно однесување. Коруптивно однесување вклучува:

- директно или индиректно побарува или прими подарок или друга корист или прими ветување за подарок или друга корист за себе или за друг за да изврши службено дејствие што не би смеело да го изврши или да не изврши службено дејствие што би морало да го изврши
- давање, ветување или нудење подарок или друга корист за него или за друг за да изврши службено дејствие што не би смеело да го изврши или да не изврши службено дејствие што би морало да го изврши или тој што посредува при ова

6 Имплементација на Програмата

ЕВН Македонија ќе ја спроведува Програмата континуирано. За да се обезбеди поголема ефикасност, ЕВН Македонија ќе назначи Одговорно лице за следење на Програмата согласно актите на друштвото, кое ќе ги има следните надлежности:

- следење и имплементација на Програмата,
- усогласување на внатрешните акти и процеси на компанијата со Програмата,
- предлагање на мерки за подобрување на Програмата,
- ажурирање на Програмата,
- изготвување на годишен извештај за спроведување на Програмата.

По одобрувањето од страна на РКЕ, ЕВН Македонија ќе ги информира сите вработени за донесувањето на Програмата, при што ќе побара вработените строго да се придржуваат кон начелата дефинирани во Програмата.

7 Влегување во сила

Програмата влегува во сила со денот на одобрување од страна на РКЕ, при што ЕВН Македонија ќе ја објави истата на својата интернет страница.